

Matan - Great Debates in Jewish History, Philosophy, and Halakha

Heter Mechira

1. Solutions for Shemita Observance Today

- a. אוצר בית דין
- b. עציץ שאינו נקוב + Hot Houses + מצע מנותק
- c. יבול נכרים
- d. יבול שיטית
- e. ערבה דרומית
- f. היתר מכירה

2. Assumptions within the option of היתר מכירה

- a. Shemita today is only מדרבנן (not מדאורייתא)
 - i. Midirabanan - Rambam, Rav Kook, Chazon Ish, Most Rishonim
 - ii. Midioraita - Ramban, Beit Halevi, Netziv
 - iii. Minhag - Raivid, Meiri
- b. Gentile ownership of the land cancels the קדושת שביעית
 - i. בית יוסף/רב עובדיה – אין קדושת שביעית
 - ii. מבי"ט – יש קדושת שביעית
- c. If the produce lacks קדושת שביעית a Jew may work the land
 - i. When Shemita is only מדרבנן, then gentile ownership cancels the sanctity of the land even for those who generally maintain that gentile ownership does not cancel the sanctity
 - 1) ספר התרומה – רב קוק
 - 2) ספר התרומה – חזון איש
- d. לא תחנם does not constitute שמיטה during the sale of land to a gentile

שמיטה בתורה

ויקרא פרק כה

- (א) וידבר יקוק אל משה בהר סיני לאמר:
(ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת ליקוק:
(ג) שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה:
(ד) ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליקוק שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר:
(ה) את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ:
(ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לה ולעבדך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך:
(ז) ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל: o

מדרבנן או מדאורייתא?

רמב"ם הלכות תרומות פרק א

הלכה כו

התרומה בזמן הזה ואפילו במקום שהחזיקו עולי בבל ואפילו בימי עזרא אינה מן התורה אלא מדבריהן שאין לך תרומה של תורה אלא בא"י בלבד, ובזמן שכל ישראל שם שנאמר כי תבואו ביאת כולכם כשהיו בירושלם ראשון' וכמו שהן עתידין

לחזור בירושה שלישית, לא כשהיו בירושה שנייה שהיתה בימי עזרא שהיתה ביאת מקצתן ולפיכך לא חייבה אותן מן התורה, וכן יראה לי שהוא הדין במעשרות שאין חייבין בזמן הזה אלא מדבריהם כתרומה.

+השגת הראב"ד/ התרומה בזמן הזה וכו' עד שהן עתידין לחזור בירושה שלישית. א"א לא כיון להלכה יפה דהא קי"ל כרבי יוחנן דאמר ביבמות תרומה בזמן הזה דאורי"י והוא עצמו נראה שכך כתב בתחלת הספר ואי איתא להא מילתא בחלה הוא דאיתא. +

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שביעית פרק י

הלכה ב

דתני [שם ב] וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שני שמיטין הללו שמיטה ויובל בשעה שהיובל נהג שמיטה נהג ד"ת פסקו יובלות שמיטה נהגת מדבריהן אימתי פסקו היובלות [ויקרא כה י] יושביה בזמן שיושביה עליה לא בזמן שגלו מתוכה היו עליה אבל היו מעורבבים שבט יהודא בבנימין ושבט בנימין ביהודה

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף לב עמוד ב

דתניא: משגלו שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה בטלו יובלות, שנאמר: וקראתם דרור בארץ לכל יושביה, בזמן שכל יושביה עליה ולא בזמן שגלו מקצתן; יכול היו עליה והן מעורבין, שבט בנימין ביהודה ושבט יהודה בבנימין, יהא יובל נהג? תלמוד לומר: לכל יושביה, בזמן שיושביה כתיקון ולא בזמן שהן מעורבין

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י

הלכה ט

ובזמן שהיובל נהג נהג דין עבד עברי, ודין בתי ערי חומה, ודין שדה חרמים ודין שדה אחוזה, ומקבלין גר תושב ונוהגת שביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מן התורה, ובזמן שאין היובל [נוהג] אינו נהג אחד מכל אלו חוץ משביעית בארץ והשמטת כספים בכל מקום מדבריהם כמו שביארנו.

קניין לגוי בארץ ישראל?

תלמוד בבלי מסכת גיטין מז.

1. גמ' אמר רבה אע"פ שאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר שנאמר (ויקרא כה, כג) כי לי הארץ לי קדושת הארץ אבל יש קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות שנאמר (תהלים קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם
2. ור"א אומר אע"פ שיש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מידי מעשר שנאמר דגנך ולא דגן עובד כוכבים אבל אין קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות שנאמר לה' הארץ.

GEMARA: Rabba says: Even though a gentile has no capability of acquisition of land in Eretz Yisrael to cause the abrogation of the sanctity of the land, thereby removing it from the obligation to tithe its produce, as it is stated: "For the land is Mine" (Leviticus 25:23), which teaches: The sanctity of the land is Mine, and it is not abrogated when the land is sold to a gentile; a gentile does have, however, the capability of acquisition of land in Eretz Yisrael to allow him to dig pits, ditches, and caves in the land he has purchased, as it is stated: "The heavens are the heavens of the Lord; but the earth has He given to the children of men" (Psalms 115:16).has the capability of acquisition of land in Eretz Yisrael to cause the abrogation of the sanctity of the land, removing it from the obligation to tithe its produce, as it is stated with regard to tithes: "The tithe of your grain" (Deuteronomy 12:17), which teaches that it is only the grain of a Jew that is obligated in tithes and not the grain of a gentile; a gentile does not have, however, the capability of acquisition of land in Eretz Yisrael to allow him to dig pits, ditches, and caves, in the land he has purchased, as it is stated: "The earth is the Lord's" (Psalms 24:1).

רמב"ם הלכות תרומות פרק א

הלכה י

עכו"ם שקנה קרקע בא"י לא הפקיעה מן המצוות אלא הרי היא בקדושתה, לפיכך אם חזר ישראל ולקחה ממנו אינה ככיבוש יחיד אלא מפריש תרומות ומעשרות ומביא בכורים והכל מן התורה כאילו לא נמכרה לעכו"ם מעולם ויש קנין לעכו"ם בסוריא להפקיע מן המעשרות ומן השביעית כמו שיתבאר

שו"ת מבי"ט חלק א סימן ריז

על דבר פירות שגדלו בשמיטה בקרקע הגוי שזרעו בשנת השמיטה בא"י כתבתי זה בסי' י"א וסי' כ"ה זה לי כמה שמטות שאינם חייבים במעשר ושהם כפירות של ישראל שגדלו בקרקע בא"י ועתה מצאתי בספר כפתור ופרח בכמה מקומות שנראה כמ"ש כ' בפ"ד סי"ב כתב ט"ק מה"ר אליעזר ז"ל בהלכותיו וצריך להזהר בכל מקום מפירות שגדלו בא"י ברשות הגוי ככל חומר אותם פירות שגדלו ברשות ישראל הן לענין תרומות ומעשרות הן לענין שביעית ע"כ ובפרק י"א דס"ד על תוס' דמסכת אהלות פ"ז כתב שאפילו בפירות שביעית של גוי היו נוהגים בו איסור קודם לכן ע"כ

שו"ת אבקת רוכל סימן כד

כל זה לשון הרב כמוהר"ר משה מטראני רנ"ו ואני יוסף קארו לא נכשרו בעיני דברי החכם הנזכר והנני אומר: כי זה עשרים שנה ראיתי מה שכתב הר"י שלמה שיריליו זלה"ה לנהוג דין שביעית בפירות הגויים הגדלים בארץ וראיתי ראיותיו וזה לשוני מה שכתבתי אז ראיתי מה שטען בקונדריסו לנהוג דיני שביעית בפירות הגויים הגדלים בארץ ולא נראה לי שיש בראיותיו כדי לבטל מנהג הקדמונים שלא נהגו כן דמה שהביא ראיה מדתנייא בתוספתא אין מוכרין ולא לוקחין מן הגוי פירות שביעית איכא למימר דהיינו דוקא בפירות שגדלו בשדה ישראל.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תרומות ומעשרות סימן שלא

ובחוצה לארץ שאין בה שמטת קרקע, מפרישין בשנת השמיטה בארץ מצרים ובעמון ומואב מעשר ראשון ומעשר עני. ובארץ שנער, מפרישין בה מעשר שני, כמו ברוב השנים. ושנת השמיטה האמיתית היתה שנת השי"ג (וי"א אם עובד כוכבים מכר פירות בשביעית לישראל, וגמר מלאכתו ביד ישראל, חייבים בתרומה ומעשר, ומפריש מעשר עני כדין עמון ומואב) (ב"י וכן כתב כפתור ופרח)

שו"ת אבקת רוכל סימן כה

אמר יוסף קארו אחר שכתב הח"י הר"י משה מטראני אגרת זאת השנית רצה לעשות מעשה כדבריו בשמיטה שעברה ומיחו בידו ובשמיטה זו שהיא שנת השל"ד הקשה את רוחו ואמץ את לבבו לתקוע עצמו לעשות מעשה כדבריו ביד רמה וקמו כל חכמי העי' ועיינו בדבריו הראשונים והאחרונים וראו שאין בהם ממש והכריזו בבתי כנסיות בגזרת נדוי שכלם יפרישו תרומות ומעשרות מפירות הגוי שנתמרחו ביד ישראל בשביעית כמו בשאר שנים נאם הצע"י יוסף קארו

יש קניין לנכרי להפקיע כאשר שביעית מדרבנן

ספר התרומה הלכות ארץ ישראל סג

כוון דלא קדשה אם כן לדברי הכול שמא יש קניין לעכו"ם להפקיע מעשר מדרבנן

חזון איש

נקטינן לדינא דאין עובדין בשדה נכרי בשביעית, שכן היא עיקר ההוראה ונוהגין קדושת שביעית בפירותיהן ומעשרין אותן בלא ברכה

לא תחנם

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יט עמוד ב

מתני'.... אין מוכרין להם במחובר לקרקע, אבל מוכר הוא משיקצץ...

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א

גמ'. מנהני מילי? אמר רבי יוסי בר חנינא, דאמר קרא: לא תחנם, לא תתן להם חנייה בקרקע...

שולחן ערוך יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנא

סעיף ח

אין מוכרים להם בתים ושדות בארץ ישראל; אבל משכירין להם בתים, ולא שדות. ובסוריא, מוכרים בתים ומשכירים שדות. ובחוצה לארץ, מוכרים אלו ואלו.

דברים פרק ז

(א) כִּי יִבְיָאֲךָ יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפְּנֵיךָ הַחַתִּי וְהַגְּרָשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שְׂבָעָה גּוֹיִם רַבִּים וְעַצוּמִים מִמֶּךָ:
(ב) וַנִּתְּנָם יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתָם הַחֲרָם תַּחְרִים אֹתָם לֹא תִכְרַת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִחַנְּם:
(ג) וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לָבְנוֹ וּבְתוֹ לֹא תִקַּח לְבָנָךְ:

#1 - לטובת היישוב

שו"ת ישועות מלכו חלק יורה דעה סימן נה

והנה אמרתי בפשיטות שטוב להתיר למכור לנכרי ואף על פי שאסור ליתן ולמכור קרקע בא"י כיון שהוא לטובת היישוב פשיטא דאין כאן איסור דלא תחנם

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן סג

ב"ה, עה"ק יפו ת"ו, ב' דר"ח אייר תרס"ט. שלו' וברכה מקודש לכ' מר ידי"נ הרב הגאון האמתי מופה"ד מו"ה יעקב דוד שליט"א.

כבר אמרתי זה כמה, שעל עצם ההיתר אין לדעתי מה לפקפק כלל, אבל כל זאת אין זה מונע ופוסטו אותנו מלבקש כל העצות אשר יזמין ד' לנו, שיוכלו אחינו ב"י היושבים באה"ק לקיים את המצוה כהלכתה בלא שום הפקעה ודרישות היתר. וכל חלק קטן שבקטנים מאה"ק שביד ישראל, שתקוים בו מצות שביעית כדינה, אנו צריכים לשמח עליו כמוצא שלל רב. אבל חלילה לנו ללמד קטיגוריא על ישראל, מצד הוראת ההיתר של דרך המכירה, שאע"פ שאינה משנת חסידים, ורוחנו בקרבנו ישתוחח על שפלות קרן ישראל ועל המצב המדוכא והמדולדל של עם ד' המתישבים על אדמת הקודש, עד שהם מוכרחים להשתמש מפני הדחק בהיתר הפקעת המצוה הקדושה והחביבה הזאת של שבת הארץ, מ"מ מה שנעשה ע"פ ההכרח תורה שלמה היא, וראוי לכל גדולי ישראל לנחם שבורי לב המוכרחים לזה, שלא יהיו בעיני עצמם כרשעים ח"ו. וחלילה לחשוב שבגלל דבר זה, שעושים זרע קדש ע"פ הוראת חכמים, יחרה אף ד' בעמו. לא כן אבי היא דעתי, אנו צריכים לבא לחשק קיום מצוה זו והרחבתה וקיומה כמאמרה - מפני מדת האהבה מאהבת שמו ית' וכל פרטי מצותיו וחוקיו, המתקיים מדבש ונופת צופים, אבל לא מיראה חיצונית של חרון אף ד'.

כי אפילו אם היו ישראל מצד דחקם מוכרחים לסמוך רק על הרז"ה לבדו, שהיא ג"כ דעת הראב"ד לפני חזרה, דבזמן הזה ליכא כלל דין שביעית אפילו מדרבנן, מטעם שאין לנו ב"ד מקדש שנים....

ומש"כ הדר"ג שי' בקונט', שכיון שמפקיעין קדושת הארץ ע"י המכירה אין כאן ישוב א"י, הנה כבר האריך בכפתור ופרח (פ"י), שקדושת ארץ ישראל וקדושת המצוות תרי מילי נינהו, ואפילו כשנפקעה קדושת המצוה ע"י נכרי מ"מ מצוה רבה יש בישוב אה"ק מפני קדושתה העצמית, שזהו כעין קדושת שכינה שבביהמ"ק דלא בטלה. וק"ו שתכלית הישוב הוא ענין של דורות, וע"י חזוק הישוב והתרבות אחינו ב"י באה"ק תהי' הגאולה בקרוב יותר, כי זהו פשוט שהגאולה תלוי' ברבוי אחינו עם קדוש באה"ק, וממילא נזכה לקיים הכל, והוי כחלל שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן ס

אמנם מה שנוגע לבעלי השדות של תבואה, באמת אם הי' עולה בידנו סכום של ערך מאה אלף פרנק הי' מספיק כמדומה עכ"פ לרובם ככולם לשבות כדין תורה גמור, והי' לנו קיום המצוה לכה"פ בחלק הגון מעובדי אדמת הקודש באין צורך בהפקעה.

#2 - על איזו גוי מדובר?

תוספות מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א

דאמר קרא לא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע - דריש נמי מהאי קרא בסמוך שלא ליתן להם חן ושלא ליתן להם מתנת חנם וסתמא דמלתא מיירי בכלהו עובדי כוכבים

טור חושן משפט הלכות מתנה סימן רמט

ב אסור ליתן מתנת חנם לעובד עבודת כוכבים אבל מותר ליתן לגר תושב שהרי מצוה להחיותו:

בית יוסף חושן משפט סימן רמט

ומ"ש רבינו אסור ליתן מתנת חנם לעובד עבודה זרה. לאו לאפוקי ישמעאלים אלא לאפוקי גר תושב דהיינו שקיבל עליו שבע מצות בני נח וזהו שאנו מצווים להחיותו אבל שאר גוים כלם דין אחד להם:

ב"ח חושן משפט סימן רמט

(ב) אסור ליתן מתנת חנם לעובד עבודה זרה. כתב בית יוסף לאו לאפוקי ישמעאלים אלא לאפוקי גר תושב דהיינו שקבל עליו שבע מצות בני נח וזהו שאנו מצווים להחיותו אבל שאר גוים כלם דין אחד להם עכ"ל

ולפי דבריו קשה למה לו לרבינו לכתוב לעובד עבודה זרה ולתת מכשול שיבינו למעט ישמעאלים. ולפע"ד נראה דלפי שהמלכיות מקפידים אם יזכירו שם גוי בספרינו במקום שאיננו לכבוד על כן הסירו מלת גוי וכתבו במקומו לעובדי עבודה זרה אבל עיקר הנוסחא בספרי רבינו היא אסור ליתן מתנת חנם לגוי וכו' וכדאיתא סוף פרק קמא דעבודה זרה:

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן סג

ומש"כ כ"ג מר שי', שאינו רוצה לפלפל במה שצרפתי די"ל דישמעאלים נקראים לענין חני' בקרקע כג"ת, משום שהב"י (ח"מ סי' רמ"ט) כתב דדינים כעע"ז, נמשך הדר"ג לשיטתו שניזל דוקא לחומרא בזה, אבל לדעתו, שבכל מקום שנמצא על מי לסמוך בדחק עצום ונורא כזה מצוה לסמוך להקל, ודאי יש לסמוך ע"ד הב"ח, שמשיג אב"י ודייק מלשון הטור דישמעאלים אינם כעע"ז לענין מתנ"ח. ולענין חני' בקרקע הוי סברא יותר גדולה דאינם כעע"ז, כיון דמפורש בקרא: לא ישבו בארץ פן יחטיאו אותך לי כי תעבוד את אלהיהם, א"כ עיקר הקפיידא הוא בע"ז

#3 - מכירה לצמיתות

ספר החינוך מצוה שלט

שלא נמכור שדה בארץ ישראל לצמיתות

שלא נמכור שדה בארץ ישראל לצמיתות, שנאמר [ויקרא כ"ה, כ"ג] והארץ לא תמכר לצמיתות, כלומר שלא יתנו ביניהן מוכר ולוקח לעשות ממכרם לצמיתות. ואף על פי שהיובל מפקיעה בעל כרחם, שאי אפשר להם להתנות על זה לפי שהוא כנגד מצות התורה, אף על פי כן אם עשו כן עברו על הלאו הזה, זהו דעת הרמב"ם זכרונו לברכה.

והרמב"ן זכרונו לברכה... פירש בענין אחר, שמזהיר אותנו שלא נצמית הארץ ביד הגוים, כלומר שלא נמכרנה להם לצמיתות. ופירוש הכתוב כן, לא תמכור למי שיחזיק בה לעולם, וזהו הגוי, אבל הישראל יחזיר אותה, ואם התנה עם הגוי להחזירה מותר למוכרה לו.

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן ס

ב"ה, עה"ק יפו ת"ו, י"ז אדר תרס"ט. שלו' וברכה מקודש לכ' רב חביבאי הגאון האמנתי פאר הדור מוהרר"י דוד שליט"א, וכא"ל שלו' עה"ע.

אבל זה צריכים אנו לדעת, שלפני נסיעתנו בעה"י צריכים אנו לתקן את ענין המכירה כפי היכולת, כדי שלא יהי' המכשול גדול בלא שום הוראות היתר. ויאמין לי ידי"ן הדר"ג שי', שברור לי, שאם לא אתקן את המכירה ע"י ההרשאה יופקר הענין לגמרי, כי גם אחרי כל ההשתדלות אי אפשר יהי' להפסיק את היקב מעבודתו, וממילא תיקון הכרמים התלויים בו, וכן עניני הפרדסים של תפוחי הזהב, שיהי' דבר שלא ישמע כלל, וע"כ אנו צריכים להכנס בפרצה דחוקה וללמד זכות על ישראל בדבר שאי אפשר כזה. ופשיטא שכיון שאנו מסכימים להתיר את המכירה לזמן, ע"פ אותם היסודות שאנו סומכין עליהם, או מטעם ד' החנוך בשם הרמב"ן (מצוה של"ט) שהאיסור הוא במכירה לעכו"ם לצמיתות, או מטעם שעכשו אין הקרקעות שלנו מכח דינא דמלכותא, שנחשבים בעלי הקרקע רק כמו אריסים, שמקבלים מה שהוא יותר מהעשור בשכרם....

אין שליח לדבר עבירה

Rabbi Chaim Jachter, Kol Torah

The Chazon Ish (Shviit 24:1-4) flatly rejects these lenient rulings regarding Lo Techanem. He writes, "One cannot make exceptions to the Torah's rules." In fact, the Chazon Ish adds that since the sale is forbidden, if one appoints an agent to sell the land the sale is void. This is an application of the Talmudic teaching "Ein Shliach L'Dvar Aveira" (loosely translated, the laws of agency do not apply when one appoints an agent to perform a forbidden act). Accordingly, since individual farmers do not sell the farmland to a non-Jew, but rather the farmers appoint the Israeli Chief Rabbinate as their agent to sell the land, the sale is invalid. Since the rabbinate, according to the Chazon Ish, is violating the Torah by selling the land to a non-Jew, the rabbinate is not a valid agent of the farmers.

There are at least three potential responses to the "Ein Shliach L'Dvar Aveira" argument of the Chazon Ish... First, the Chazon Ish assumes that the "Ein Shliach L'Dvar Aveira" rule implies that the agency is invalid. Others assert that this rule implies only that the agent, but not the one who appointed him, is viewed as the sinner. These

authorities assert that the agency remains valid despite the sin committed by the agent. The Aruch Hashulchan (Even Haezer 141:139) writes that many authorities rule that the agency remains valid despite the Halachic violation and that this dispute has not been resolved and remains in doubt.

ילקוט יוסף - היתר המכירה בשביעית

א אין ספק שמן הראוי והנכון לכל הירא וחרד לדבר ה' לקנות פירות וירקות בשנת השמיטה אך ורק מחנויות שומרי שמיטה, שאינם מסתמכים על היתר המכירה המתבצע על ידי הרבנות הראשית. שהרי בזמנינו הדבר אפשרי בנקל שלא לסמוך על "היתר המכירה". וכבר אמרו חז"ל על שומרי שביעית: "גבורי כח עושי דברו". ובפרט יש להזהיר להחמיר בזה בגינות נוי וכדומה, לשמור בהם כל דיני שמיטה, ולא להיזדקק להיתר המכירה כלל, אחר שכיום אין שעת הדחק לסמוך על היתר זה

ילקוט יוסף השביעית והלכותיה פרק כה סעיף א. עמוד תקצא. יחווה דעת חלק ד' סימן נג עמוד רסז. וראה באורך בשו"ת יביע אומר חלק י' חיו"ד סימן לז, קונטרס השמיטה מעמוד רנז עד עמוד רצג. ואמנם יש הטוענים דמה שהחקלאים ממנים את הרבנות הראשית כשליח למכור הקרקעות לגוי, הוה להו כשליח לדבר עבירה, לדעת האומרים שיש כאן איסור לא תחנם, אלא שיש כאן ספק ספיקא, שמא הלכה כדברי האומרים שאף בשליח לדבר עבירה, המעשה קיים, ושמה הלכה כהאומרים שבשוגג יש שליח לדבר עבירה, והרבנים שמוכרים לגוי שוגגים הם שחושבים שהלכה כדברי הפוסקים שהמכירה מועילה. ואף שיש חזקת מרא קמא לבעלי הקרקעות היהודים, שפיר מהני ספק ספיקא נגד חזקת מרא קמא, ושלא כמ"ש החזו"א שהמכירה בטלה משום שאין שליח לדבר עבירה, אלא המכירה קיימת מכח ספק ספיקא. ובלאו הכי לקושטא דמילתא ליכא בהכי איסור לא תחנם, שבמכירת קרקעות לישמעאלי שאינו עובד עבודה זרה ליכא משום לא תחנם. ויגיד עליו רעו, לא ישבו בארצך פן יחטאו אותך לי כי תעבוד את אלהיהם, כמבואר ברמב"ם ספר המצוות מצוה נא. והן מטעם שכל שעושים כן לטובת היישוב שפיר דמי וכמ"ש הגאון ישועות מלכו. ואכן מוכרים דוקא למוסלמי המאמין באל אחד, ולא לנוצרי, ואף להגירסא שהביאו בדברי הרמב"ם בהוצאת פרנקל, שהוא דוקא בגר תושב, כבר כתב בכס"מ פי"א ממאכלות אסורות ה"ז, דהיינו שהוא מבני דת דלא פלחי לע"ז. ע"ש. וזו כוונת הרמב"ם בספר המצוות. וע"ש בהגר"א סי' קכד סק"ד דלרבותא נקט גר תושב דאפ"ה אוסר בשתיה. ועוד, שהרי יש עוד צירופים לענין לא תחנם, שכל שמוכר לטובת ישראל ליכא בזה איסור, וכן כשמוכר לזמן לא שייך איסור זה]

<http://halachayomit.co.il/en/Default.aspx?HalachaID=3737>

Gaon of Kutna (one of the greatest Ashkenazi luminaries of his generation, as we have mentioned above) in a response recorded in his Responsa Yeshuot Malko, Chapter 53 regarding the issue of Heter Mechira: "Regarding Shemitta, I am baffled, for selling the lands is clearly permissible, especially since the Sephardic luminaries (reference to Hagaon Harav Elyashar), who fingernails are wider than the stomachs of the Ashkenazi luminaries, permit non-Jews to work the land during Shevi'it. How can we consider their Torah meaningless?" He adds other such ideas regarding those opposed to Heter Mechira.